

A Kúria a dr. Palotai Mihály ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Szabó Tibor ügyvéd által képviselt alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 10.M.1460/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 55.Mf.639.616/2009/10. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. április 11. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 55.Mf.639.616/2009/10. számú ítéletének azon rendelkezését, amellyel a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 10.M.1460/2009/7. számú ítéletének az alperest a felperes javára 9.160.193 (kilencmillió-egyszázkilencvenhárom forint) és ennek 2007. február 28-ától járó késedelmi kamata elmaradt illetményt meghaladóan marasztaló rendelkezését helybenhagyta, hatályon kívül helyezi, és e körben az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az alperest a felperes javára 9.160.193 (kilencmillió-egyszázhatvanezer-egyszázkilencvenhárom) forint és ennek 2007. február 28-ától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezi. A 2.151.175 (kettőmillió-egyszázötvenegyezer-egyszázhetvenöt) forint és ennek 2007. január 1-jétől járó késedelmi kamata elmaradt jutalom, valamint a 435.000 (négy százharmincötezer) forint utazási költségtérítés és ennek 2007. január 11-étől járó késedelmi kamata vonatkozásában hozott jogerős ítéleti rendelkezést hatályában fenntartja, egyebekben nem érinti. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt napon belül - 10.000 (tízezer) forint és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Bíróság 2009. január 21-én kelt 55.Mf.633.694/2008/4. számú részítéletével helybenhagyott Fővárosi Munkaügyi Bíróság 10.M.1577/2005/38. számú ítéletével megállapította, hogy az alperes jogellenesen szüntette meg a felperes közszolgálati jogviszonyát. A jogellenes megszüntetés jogkövetkezményei körében továbbfolyó eljárásban a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 10.M.1460/2009/7. számú ítéletével kötelezte az alperest 11.668.918 forint elmaradt illetmény és ennek 2007. február 28-ától járó, 1.152.200 forint külön juttatású illetmény és ennek 2010. január 1-jétől járó, 2.151.175 forint elmaradt jutalom és ennek 2007. január 1-jétől járó, 995.200 forint jubileumi jutalom és ennek 2004. április 21-étől járó kamata, 310.241 forint ruházati költségtérítés, 228.000 forint étkezési hozzájárulás, 172.000 forint üdülési hozzájárulás, 435.000 forint utazási költségtérítés és ezen összegek után 2007. január 11-étől járó, 4.394.843 forint kártérítés és ennek 2003. december 1-jétől járó kamata, valamint 80.000 forint perköltség megfizetésére. Az étkezési hozzájárulás, a ruházati-, és az

utazási költségtérítés vonatkozásában kimondta az előzetes végrehajthatóságot. Rendelkezett arról, hogy az eljárás illetékét az állam viseli. A munkaügyi bíróság a Ktv. 60. § (6) bekezdése szerint kötelezte az alperest a közszolgálati jogviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel a felperes elmaradt illetménye, egyéb járandóságai és felmerült kára megfizetésére. Az elmaradt illetmény körében megállapította, hogy 2006. április 1-jétől 2009. január 20-áig a felperest 13.745.857 forint illetve volna meg, amennyiben az alperesnél a közszolgálati jogviszonya fennmarad. Az adott időszakra a munkáltató 584.139 forint illetményt, valamint 1.492.800 forint végkielégítést fizetett a felperesnek, így ezen két összeget beszámítva 11.668.918 forint elmaradt illetmény megfizetésére kötelezte a munkáltatót a középarányos időtől járó késedelmi kamattal. Nem fogadta el az alperes 623.776 forint szabadságmegváltás, és 2.508.725 forint nyugdíj címén megtérült jövedelem vonatkozásában előterjesztett beszámítási kifogását. Hivatkozása szerint a felperesnek jelentős mértékű szabadsága halmozódott fel a közszolgálati jogviszonya fennállta idején, melyet az alperes a felmentéskor a Ktv. 71. § (2) bekezdés a) pontja alapján alkalmazandó Mt. 136. § (1) bekezdése szerint megváltott, ezt az összeget tehát jogszerűen fizette ki a felperesnek. Az irányadó időszakban a felperesnek kifizetett nyugdíj összeget megtérült jövedelemként pedig arra tekintettel nem lehetett figyelembe venni, mert ezen ellátást a felperes a közszolgálati jogviszonya fennállta alatt is igénybe vehette volna. A felperes 2005., 2006., 2007. és 2008. évekre jogszerűen igényelte az alperestől a kéthavi illetményének megfelelő összegű jutalmat. Az alperes igazolta, hogy a 2005., 2006. és 2008-as években kéthavi, 2007-ben 1,85 havi jutalmat fizetett a köztisztviselőinek. Az alperesnél a felperes munkájával elégedettek voltak, kiválóan alkalmas minősítéssel rendelkezett. A jogellenes jogviszony megszüntetés hiányában a közszolgálati jogviszonya fennmaradása esetén is ezen jutalom megillette volna. Ezért kötelezte 2.151.175 forint összeg kamatokkal történő megfizetésére az alperest. A bíróság elfogadta a felperes 435.300 forint utazási költségtérítés iránti igényét is. A munkáltató ugyanis saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat, így arra sem, hogy a felperesnek munkavégzési kötelezettség hiányában nem merült fel utazási költsége. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 55.Mf.639.616/2009/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helybenhagyta. Megállapította, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli. Kötelezte az alperest a felperes javára 150.000 forint és 37.500 forint áfa perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes fellebbezése nem érintette a jubileumi jutalomra, az üdülési- és ruházati költségtérítésre, az étkezési hozzájárulásra és a megítélt juttatások után járó kamatra vonatkozó marasztalást, illetőleg az előzetes végrehajthatóságot kimondó ítéleti rendelkezést. Megállapította, hogy az elsőfokú

bíróság széleskörű bizonyítást folytatott le, az így feltárt tények okszerű mérlegelésével a tényállást helyesen állapította meg, a vonatkozó jogszabályok alkalmazásával meghozott döntésével, és annak indokaival a másodfokú bíróság egyetértett. Az elsőfokú bíróság a Ktv. 60. § (6) bekezdését helyesen alkalmazta. Ennek alapulvételével jogszerűen határozta meg a felperest megillető juttatásokat. A jutalommal kapcsolatban egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a felperes a keresőképtelenségét megelőző időszakban rendszeresen részesült kéthavi illetménynek megfelelő jutalomban. Amennyiben a munkáltató a felperest továbbfoglalkoztatja, a felperes alappal vélelmezhetően szintén részesült volna ebben a juttatásban. Az utazási költségtérítés tekintetében a másodfokú bíróság is értékelte azt, hogy a közlekedési bérletet a köztisztviselő ugyan a munkába járás költségeinek csökkentéseként kapta, ez az utazási bérlet azonban nemcsak a munkába járáshoz, hanem a magáncélú közlekedéshez is felhasználható. A munkáltató magatartása következtében a felperes ettől a többletlehetőségtől esett el, ily módon ezen a jogcímen is keletkezett kára.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése, és a 254. § (3) bekezdése alapján hagyta helyben. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet „megváltoztatásával” a felperes javára megítélt követelés összegét 5.094.900 forinttal csökkenteni, és ezen már teljesített követelés kamatokkal növelt összegének visszafizetésére, továbbá perköltség megfizetésére kötelezni a felperest. Hivatkozása szerint alaptalanul marasztalták a 2.151.175 forint elmaradt jutalom és kamatai összegében. A Ktv. 49/N. § (1) bekezdés a) pontja szerint a köztisztviselő pénz- vagy tárgyjutalomban részesíthető. A jutalom megfizetésére munkaügyi vita nem indítható [Ktv. 59. § (2) bekezdés]. A munkáltató a felperesnek jutalom kifizetésére nem tett ígéretet, arra kötelezettséget nem vállalt. A fentiek miatt a felperes követelésének nincs jogszabályi alapja.

Álláspontja szerint alaptalanul kötelezték 435.000 forint utazási költségtérítés megfizetésére is. A munkába járással kapcsolatban felmerült költségek megtérítéséről a 78/1993. (V.12.) Korm. rendelet rendelkezik. A munkáltató kötelezettsége a munkavállaló tényleges munkavégzéséhez és munkába járásához kötődik. A másodfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a felperesnek kára keletkezett abból, hogy nem járt munkába és ezért nem kapott költségtérítést. Hivatkozása szerint alaptalanul utasították el a 2.508.715 forintos nyugdíjjal kapcsolatos beszámítási igényét is. A nyugdíj olyan egyéb jövedelem, amely máshonnan megtérül, lényegében az illetmény helyébe lép, ezért beszámításra alkalmas [Ktv. 60. § (6) bekezdés]. Az eljáró bíróságok csak feltételezték, hogy a felperes nyugdíjban részesülhetett volna a közszolgálati jogviszonya fennállása mellett is, ennek azonban nincs alapja. A Ktv. 16/A. § (3) bekezdése szerint a munkáltatónak alanyi joga van a nyugdíjkorhatárt elért köztisztviselőt felmenteni és semmilyen

kötelezettsége nincs a továbbfoglalkoztatásra. A munkáltató adott időszakban folytatott gyakorlata ellentétes a feltételezésben foglaltakkal.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására irányult.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint részben alapos. A Pp. 275. § (1) bekezdés szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés szerint a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 270. § (2) bekezdés szerint pedig a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát csak jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni.

A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet csak az alperes felülvizsgálati kérelmében megjelölt jogszabálysértésre tekintettel bírálhatta felül, nem volt lehetőség arra, hogy a jogerős ítélet meghozatala óta történő teljesítés vonatkozásában a visszafizetésről rendelkezzen. A Ktv. 60. § (6) bekezdés alapján a munkáltató köteles a jogellenes közszolgálati jogviszony megszüntetése esetén megfizetni a köztisztviselő felmerült kárát, egyéb járandóságát is. Felperesnek elmaradt jövedelemként kára merült fel a jutalom, valamint az utazási költségtérítés meg nem fizetéséből keletkezően. Az alperes az elsőfokú eljárásban alatt csatolt előkészítő iratában arra hivatkozott, hogy a Közzolgálati szabályzata 33. §-a alapján a köztisztviselőnek a jutalom adható, kizáró feltételként a szabályzat csak a tárgyévben hat hónapot meghaladó távollétet rögzít. Mivel a felperes a munkáltató jogellenes intézkedése miatt nem tudott munkát végezni, ezért a munkáltató magatartása miatt volt távol a munkából, e kizáró feltétel - a munkavállaló terhére - nem állapítható meg. Az alperes más egyéb kizáró okra nem hivatkozott. A felperes a jogviszonya megszűnését megelőzően rendszeresen részesült a többi köztisztviselőhöz hasonló mértékű jutalomban, ezért helyes az eljáró bíróságok álláspontja, miszerint saját felróható magatartására előnyök szerzése végett nem hivatkozhat a munkáltató, ezért köteles megtéríteni az adott években átlagosan kifizetett jutalomösszeget.

Az alperes az utazási költségtérítés vonatkozásában szintén ezen előkészítő iratban adta elő, hogy a szabályzat a BKV bérlet térítését a szociális és jóléti juttatások körében határozta meg, mint „a munkába járáshoz szükséges közlekedési bérlet” juttatást. Nem vitatta a felperes azon előadását, hogy a bérletet nemcsak a munkába járáshoz, hanem magáncélú utazáshoz is felhasználhatta. Az alperesnél igénybe vett utazási kedvezmények olyan természetbeni juttatások, amelyek ellenértéke megtérítésére a juttatásoknak a jogviszonyt megszüntető jogellenes munkáltatói intézkedéssel összefüggő elmaradása miatt a munkáltatót fizetési kötelezettség terheli (466.EH.). Erre tekintettel a szolgálati jogviszony

jogellenes megszüntetése folytán a felperes elesett ezen ingyenes munkáltatói juttatástól, így az alperes köteles megtéríteni elmaradt jövedelemként a BKV bérlet ellenértékét. Alaptalanul hivatkozott tehát a felülvizsgálati kérelem az 78/1993. (V.12.) Korm. rendelet rendelkezésére, miután az alperes a felperes részére nem erre alapítottan, hanem a Közzszolgálati szabályzatra tekintettel biztosította a bérletet.

Alapos a felülvizsgálati kérelem azonban a nyugdíj beszámítására vonatkozóan. A Ktv. 60. § (6) bekezdés alapján az illetménynek azt a részét nem kell megtéríteni, amely máshonnan megtérült. A bírói gyakorlat szerint nemcsak munkabér, hanem más címen megszerzett jövedelem is levonható (munkanélküli ellátás, munkaviszonyon kívüli jövedelem). A felperes az igényérvényesítési időszakban nem vitatottan alanyi jogon részesült 2.508.725 forint összegű nyugdíjban, amelyet az elmaradt illetményéből, mint megtérült jövedelmet az eljáró bíróságok a fenti szabályozással ellentétesen nem helyeztek levonásba. A felperes ugyanis a perben nem bizonyította, hogy a nyugdíjkorhatár elérését követően köztisztviselőként az alperes nem mentette volna fel, és nyugdíjfolyósítás mellett is dolgozhatott volna köztisztviselőként az alperesnél. Ugyanakkor a munkáltatónak a Ktv. 16/A. § (3) bekezdése szerint lehetősége van arra, hogy nyugdíjazásra hivatkozással a közzszolgálati jogviszonyt felmentéssel megszüntesse.

A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítéletnek azon elsőfokú ítéletet helybenhagyó rendelkezését, amellyel a 9.160.193 forint és kamatait meghaladóan az alperest elmaradt illetmény megfizetésére kötelezte, hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú ítéletet megváltoztatva az alperest 9.160.193 forint és ennek 2007. február 28-ától járó késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. A felülvizsgálati kérelemmel támadott elmaradt jutalom és közlekedési költségtérítés vonatkozásában a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta, egyebekben nem érintette. Kötelezte a pernyertes alperes javára a felperest a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárási költség viselésére. Az ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, 3. § (3) bekezdése, 14. §-a, valamint az Itv. 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján megállapította, hogy a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2012. április 11.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelül: Nné tisztviselő